

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.II.20.493/2008/4. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla a dr. Fazekas István ügyvéd (Nádudvar, Fő utca 70. szám) által képviselt I.rendű felperes neve (címe) felperesnek - a dr. Gondola Zsolt Zoárd ügyvéd (Debrecen, Iparkamara utca 4. II. emelet 13. szám) által képviselt alperes neve (címe) alperes ellen kölcsön visszafizetése iránt indított perében - amely perbe a felperes pernyertessége érdekében beavatkozó neve(címe) beavatkozott - a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság 6.P.21.535/2007/15. számú ítélete ellen az alperes által 17. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg 15 nap alatt a felperesnek 100 000 (Egyszázezer) forint fellebbezési eljárási költséget és térítsen meg az államnak külön felhívásra 420 000 (Négyszázhuszezer) forint fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

A 2007. december 20. és 2008. július 13. közti időszakban dr. **Zs.S.** ügyvéd közreműködésével és ellenjegyzésével több kölcsönszerződést tartalmazó, illetve kölcsönösszeg visszafizetését elismerő okirat készült, amelyekben hitelezői pozícióban a beavatkozót, adósi pozícióban pedig részben az alperest, részben pedig az alperes gyermekét, **G.L.** tüntették fel. Az okiratok tartalma azonban minden esetben fiktív volt, valójában a beavatkozó és az alperes 2007. december 20-án szóban kötöttek megállapodást arra vonatkozóan, hogy a beavatkozó 60 napra 2 000 000 forint kamat mellett 7 000 000 forint kölcsönt adott át az alperesnek. Ezt követően a felek 2008. február 20-án, április 20-án, május 22-én, július 26-án és július 13-án a 2007. december 20-i szerződésben kikötött teljesítési határidőt hosszabbították meg akként, hogy a tőkeösszeget minden esetben megemelték a meghosszabbított határidőre járó üzleti

kamat mértékével. A legutolsó, 2008. július 13-i megállapodás szerint így az alperes a kölcsön visszafizetésére további 30 napos határidőt kapott azzal, hogy lejáratkor összesen 12 000 000 forint megfizetésére vált kötelessé, figyelembe véve azt is, hogy az alperes a fizetési kötelezettségei közül kizárólag a 2008. február 20-án esedékes 2 000 000 forint kamatot fizette meg a hitelezőnek.

2008. október 11-én a beavatkozó a kölcsönszerződésből az alperessel szemben fennálló követelését 7 000 000 forint tőkeösszeg erejéig a felperesre engedményezte, aki a beavatkozó jogutódjaként előterjesztett kereseti kérelmében az alperest 7 000 000 forint megfizetésére kérte kötelezni.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Hivatkozott arra, hogy valamennyi a kereseti követelése alapjául szolgáló szerződés uzorás szerződés volt, ezért érvénytelen, hivatkozott továbbá a szerződések színleltségére is. Állította, hogy a 2007. december 20-i szerződés alapján csupán 6 300 000 forintot vett át, ugyanakkor a február 20-án esedékes 2 000 000 forint kamatösszege túl az április 20-án esedékessé vált további 2 000 000 forint kamatot is visszafizette a hitelezőnek.

A beavatkozó - tekintve, hogy ténylegesen a felperes által részére átadott pénzt kölcsönözte az alperesnek - csatlakozott a felperes kérelméhez, és akként nyilatkozott, hogy az alperessel szemben a keresetet meghaladóan fennálló ügyleti kamat követelését a jövőben nem kívánja érvényesíteni.

Az elsőfokú bíróság a perben - beavatkozása előtt - tanúként hallgatta meg a beavatkozót, továbbá **B.F-t**, az okiratokat szerkesztő dr. **Zs.S.** ügyvédet, **G.L.** és I.rendű felperes nevenét, majd meghozott ítéletében az alperest a kereset szerint marasztalta.

Tényként állapította meg, hogy az alperes 2007. december 20-át megelőzően adásvételi szerződést kötött a D., ... úton lévő lakására, amelyet jelzálogjog terhel, és ugyanebben az időpontban már megállapodást kötött egy **d-i**, ... úton lévő lakás megvásárlására. Az alperes előadása szerint a kölcsön felvételére részben az általa értékesített ingatlan tehermentesítése, részben a megvásárolandó ingatlan vételárának kifizetése, részben pedig a beltági részvétele mellett működő ... Betéti Társaságot terhelő és 2007. decemberében esedékessé váló adófizetési kötelezettség teljesítése, illetve a betéti társaság részére árubeszerzésre fordítandó tőkebevitel érdekében volt szüksége. Ezekből a kölcsön-felhasználási célokból azonban a jelen per beavatkozájának, mint hitelezőnek a kölcsön megkötésének időpontjában csupán arról volt tudomása, hogy az alperes a kölcsön összegét lakásvásárlásra kívánja fordítani, és a kölcsönre csak addig az időpontig van szüksége, amíg az általa értékesített lakás vételárát részére a vevők ki nem fizetik.

Dr. **Zs.S.** és a beavatkozó még tanúként tett vallomása alapján szintén tényként állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az alperes vállalkozása a szerződés megkötésekor jól jövedelmezőnek tűnt, emellett az alperes munkaviszonyból származó jövedelemmel is rendelkezett, így a kívülálló személyek szemében az alperes nem látszott szorult, kiszolgáltatott helyzetben lévőnek. Ennek hiányában pedig az alperesnek a Ptk. 202. §-ára alapított érvénytelenségi kifogását az elsőfokú bíróság nem találta megalapozottnak,

figyelemmel arra is, hogy az alperes a per során olyan konkrét bizonyítékot nem szolgáltatott és arra irányuló bizonyítási indítványt sem terjesztett elő, amelyből a kölcsönszerződés megkötésekor fennálló szorult helyzetére lehetett volna következtetni. Az uzsora törvényi feltételeit kizárólag a 2007. december 20-án megkötött szerződés körében vizsgálta, utalva arra, hogy az ezt követően megkötött szerződések csupán az alapszerződés módosításainak tekintendők, azok alapján az alperes már pénzkölcsönhöz nem jutott.

Az elsőfokú ítélet ellen előterjesztett fellebbezésében az alperes annak megváltoztatását és a kereset elutasítását kérte.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a tanúvallomások alapján nem megfelelő következtetést vont le, ezért az általa megállapított tényállás pontatlan. Az elsőfokú eljárásban lefolytatott bizonyítás eredményeként az ítélet indokolásával szemben az állapítható meg, hogy az alperes a korábbi lakásának eladásáról azért döntött, mivel a saját, illetve családja anyagi helyzete bizonytalanná vált. Az alperes a korábbi lakására felvett magas hitel törlesztőrészletét kívánta csökkenteni kisebb értékű lakás vásárlásával, amelyhez újból hitelt tudott volna felvenni, ekként az alacsonyabb kamatozású hitel és a két lakás értékkülönbsége biztosíthatta volna anyagi helyzete stabilizálását. Az eladott lakás vételárának késedelmes teljesítése miatt azonban az alperes kiszolgáltatott helyzetbe került, mivel a Kassai úti lakásra megkötött adásvételi szerződés kapcsán a fizetési kötelezettsége időközben már lejárttá vált. Minderről a perben tanúként meghallgatott dr. **Zs.S.** ügyvéd és az alperes részére hitelközvetítést végző **B.F.** is tudomással bírtak. A beavatkozó pedig ebben az időpontban már élettársa volt **B.F.**-nek, tehát az alperes pillanatnyi fizetési gondjaival a beavatkozónak is tisztában kellett lennie. **B.F.**-en keresztül arról is tudnia kellett továbbá a hitelezőnek, hogy a betéti társaság adófizetési kötelezettsége is kényszerhelyzetet teremtett az alperes részére.

Az alperes álláspontja szerint önmagában az, hogy a tanúk a betéti társaság jövedelmezőségét ismerve garanciát láttak a kölcsön megfelelő határidőben való visszafizetésére, még nem zárja ki a Ptk. 202. §-ában foglalt rendelkezés alkalmazását, a tanúk nyilatkozata ugyanis nem az alperesnek a kölcsönszerződés megkötésének idején fennállt helyzetét értékelték.

Az alperes azt nem vitatta fellebbezésében, hogy a 2007. december 20-i megállapodást perbeli nyilatkozata szerint maga is reálisnak és teljesíthetőnek tekintette, e nyilatkozata azonban a fellebbezés szerint nem értékelhető a szorult helyzet cáfolataként. Önmagában az, hogy az alperes bízott a felvett kölcsön viszonylag rövid időn belüli visszafizetésének lehetőségében, nem utal a szerződés megkötésének időpontjában az alperesnél fennállt motivációra. Az alperes azért nem igényelt banki hitelt, mivel a már ismertetett likviditási gondok miatt, a vevőinek szerződésszegésére visszavezethető okból sürgős szüksége volt a kölcsön összegére.

Sérelmezte továbbá az alperes a fellebbezésében, hogy az elsőfokú bíróság nem találta eltúlzottnak a szerződésben kikötött havi 14 %-os kamat mértékét, holott az jelentősen meghaladta a pénzpiacon igénybe vehető hitelek kamatának mértékét.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására és az alperes fellebbezési eljárási költségben való marasztalására irányult.

A fellebbezés nem alapos.

Az elsőfokú bíróság helyes tényállás alapján érdemben is helyes döntést hozott.

Az ítélet tábla mindenben osztja az elsőfokú ítélet indokolását is, azt kizárólag a fellebbezésben foglaltakra tekintettel egészíti ki a következőkkel:

Az elsőfokú bíróság helyesen indult ki abból, hogy az uzsora miatti semmisség Ptk. 202. §-ában szabályozott feltételeit kizárólag a 2007. december 20-án szóban megkötött szerződés esetében kellett vizsgálni, tekintettel arra, hogy egyfelől az ezt követően kötött megállapodások csupán e szerződésnek a teljesítési határidőre vonatkozó módosításait jelentették, ezen túlmenően pedig a felperes, mint a hitelező jogutódja az alperessel szemben kizárólag a tőketartozás megfizetése iránt terjesztett elő igényt.

A kölcsönszerződés uzsorás jellegét azonban nemhogy a perben feltárt bizonyítékok, de magának az alperesnek a perben tett nyilatkozatai sem támasztották alá, és a fellebbezésben felhozott indokok sem alkalmasak annak megállapítására.

A Ptk. 200. §-ának rendelkezéséből következően a szerződés egyik legalapvetőbb érvényességi kelléke az, hogy a megállapodás a felek szabad akaratából jöjjön létre, azaz, hogy a felek - számba véve a megkötendő ügylet előnyeit és hátrányait, valamint saját anyagi helyzetüket és a vállalandó kockázatot - szabadon dönthessenek a szerződés megkötése mellett, függetlenül attól, hogy egyébként a számításaik felelősségteljesek, illetve megalapozottak voltak-e.

A Ptk. 202. §-ában az uzsorás szerződés feltételeként meghatározott, a másik fél helyzetének célzatos kihasználása ezzel szemben a másik fél gazdasági vagy szociális helyzetének olyan alapvető szükséglet szenvedő állapotát feltételezi, amely őt az ügylet adott feltétele melletti megkötésében meghatározóan befolyásolja, szabad elhatározását jelentős mértékben korlátozza, mintegy kényszerítve őt a kívülálló számára is szembetűnően és nyilvánvalóan egyoldalúan hátrányos feltételek vállalására. A jogalkotó az uzsorás szerződés szabályozásakor olyan helyzetre gondolt tehát, amely rendkívül hátrányos, vagy súlyos hátrány bekövetkezésével fenyeget, és amelynek megoldására az adott körülmények figyelembe vételével a fél számára a terhes kikötés vállalásánál kedvezőbb megoldás nem kínálkozik.

Ezzel szemben a per adatai alapján az állapítható meg, hogy az alperesnek a kölcsönszerződés megkötésekor kielégítő színvonalú anyagi és szociális helyzete volt, pusztán áthidaló kölcsönre volt szüksége, mivel nem a tervezett ütem szerint jutott hozzá a bevételeihez, ugyanakkor a fizetési kötelezettségeit határidőben kívánta teljesíteni. Az

alperes, mint gazdasági társaság tagja, az üzleti élet résztvevője, nyilvánvalóan mérlegelte a szerződés megkötésekor azt, hogy a fizetési kötelezettségei nem teljesítésének következményei, vagy a perbeli szerződés kikötéseinek vállalása kedvezőbb-e a számára, és ennek ismeretében döntött a szerződés megkötése mellett.

Ezt a helyzetet a 2008. április 25-én megtartott tárgyaláson tett nyilatkozatában maga az alperes is akként értékelte, hogy az egyébként megfelelő anyagi helyzetében csupán átmeneti megoldásként volt szüksége a magánkölcsönre, döntése nem volt felelőtlen, sőt, a futamidőre és a visszafizetéshez szükséges fedezeteire tekintettel a szerződést kifejezetten „reálisnak” találta.

Mindezekre figyelemmel az alperes helyzetét szorultnak, illetve kiszolgáltatottnak tekinteni nem lehet, ezért annak uzsorás célú kihasználása sem jöhet szóba. A szerződéskötés körülményeinek ismeretében ezért a továbbiakban már szükségtelen annak vizsgálata, hogy a beavatkozó a kölcsönszerződés megkötésekor milyen ismeretek birtokában volt, helyesen mellőzte továbbá az elsőfokú bíróság a szerződésben kikötött előny aránytalanságának vizsgálatát is, tekintve, hogy a Ptk. 202. §-ában foglalt feltételek konjunktívák, közülük bármelyik hiánya kizárja az uzsora megállapítását.

A kifejtett indokokra tekintettel az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A fellebbezési eljárásban is pervesztes alperest a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte a felperes javára fellebbezési eljárási költség megfizetésére, amelynek mértékét a Pp. 75. §-ának (1) és (2) bekezdése, valamint a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet rendelkezései szerint határozta meg, figyelembe véve a felperes jogi képviselője által a fellebbezési eljárásban kifejtett tevékenység mértékét is.

Az alperes személyes költségmentesség iránti kérelmét az elsőfokú bíróság jogerősen elutasította, ezért ugyancsak pervesztessége miatt köteles a részére biztosított illetékfeljegyzési jog folytán állam által előlegezett fellebbezési illeték megtérítésére. (6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése)

A fellebbezést az ítéletábra a Pp. 256/A. §-a (1) bekezdésének f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

D e b r e c e n, 2008. október 28. napján

Dr. Csiki Péter sk. a tanács elnöke, Süliné dr. Tózsér Erzsébet sk. előadó bíró, Dr. Veszprémy Zoltán sk. bíró

A kiadmány hitelül:

- kiadó -